

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว ที่มีผลต่อความเข้มแข็งทางใจ ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยมีการทำแบบประเมินก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี และถูกส่งมาที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ทั้งหมด 23 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) เป็นกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว เป็นการดำเนินกิจกรรมกับเด็กและเยาวชน กับผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างปัจจัยที่พัฒนาความเข้มแข็งทางใจ รวมทั้งหมด 17 กิจกรรม และกลุ่มควบคุม (Control Group) เป็นกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองในส่วนของกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว พัฒนาจากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งทางใจ และแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขออนุญาตใช้แบบประเมินความเข้มแข็งทางใจในเด็ก Resilience Scale for Thai children (RS-48, 13-18 years) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ สถิตินอนพาราเมตริก Wilcoxon matched pairs signed rank test เพื่อเปรียบเทียบระดับความเข้มแข็งทางใจของเด็กและเยาวชน ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว และกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี และเปรียบเทียบระดับความเข้มแข็งทางใจของเด็กและเยาวชนหลังการทดลอง 1 เดือนในกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Mann Whitney U Test เพื่อเปรียบเทียบระดับความเข้มแข็งทางใจของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัวและกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี และสรุปผลการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว จะมีระดับความเข้มแข็งทางใจหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง
2. เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว จะมีระดับความเข้มแข็งทางใจ สูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี
3. เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว จะมีระดับความเข้มแข็งทางใจในระยะติดตามผลไม่แตกต่างจากหลังการทดลอง

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจแก่เด็กและเยาวชนด้วยการมีส่วนร่วมของครอบครัว กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว จะมีระดับความเข้มแข็งทางใจหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ระดับความเข้มแข็งทางใจของเด็กและเยาวชนก่อนและหลังร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว มีระดับความเข้มแข็งทางใจโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยให้เด็กและเยาวชนตอบแบบสอบถามด้วยตนเองซึ่งเป็นการตอบโดยใช้วิจารณญาณของตนเอง มีแนวโน้มที่จะตอบข้อมูลให้เบี่ยงเบนจากความเป็นจริงได้ ตามขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg (อ้างใน พิมพาภรณ์ กลั่นกลิน และฐิติมา สุขเลิศตระกูล, 2551) เป็นขั้นใช้หลักการกระทำที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation) เด็กและเยาวชนจะตัดสินพฤติกรรมที่ดีหรือถูกโดยการยอมรับของสังคม ทั้งกลุ่มตัวอย่าง มีข้อจำกัดในด้านการเข้าใจภาษาไทย เนื่องจากบริบทในพื้นที่ใช้การสื่อสารด้วยภาษายาวีท้องถิ่น ข้อจำกัดในด้านทักษะการอ่านและเขียน อาจทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรจากกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้อาจไม่สมบูรณ์ (วรณี แกมเกตุ, 2555) จึงทำให้การตอบแบบสอบถามก่อนการทดลองมีค่าคะแนนสูง อย่างไรก็ตามคะแนนในด้านการตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงหลังการทดลองมากกว่าด้านอื่นในกลุ่มทดลอง เนื่องจากลักษณะกิจกรรมเชื่อมโยงต่อการสร้างแนวคิดเรื่องเป้าหมายในชีวิต ช่วยให้เป็นการกระตุ้นและให้ความสำคัญกับเป้าหมายชีวิตมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจน์สุนักส์ บานทิพย์ และคณะ (2559) เป็นกิจกรรมกลุ่มซึ่งสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง รวมถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การกระตุ้นจากครอบครัวและ การมีต้นแบบจากสมาชิกในครอบครัว มีผลต่อการรับรู้เป้าหมายในชีวิตให้มีความชัดเจนมากขึ้นโดยการสนับสนุนเสริมแรงจากครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 2 เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว จะมีระดับความเข้มแข็งทางใจ สูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ระดับความเข้มแข็งทางใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัวและกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี มีระดับความเข้มแข็งทางใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มที่ไม่ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัว แต่ยังคงได้รับการตามปกติของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี อาจจะมีปัจจัยภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อคะแนนจากแบบสอบถามซึ่งเป็นการประเมินทัศนคติของตนเอง อย่างด้วยลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชาย จึงมีคุณลักษณะที่ทนทานต่อภาวะวิกฤตในชีวิตได้ สอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ พยัตตพงษ์ (2546) พบว่าเพศชายมีบุคลิกภาพแตกต่างจากเพศหญิงในด้านการเผชิญกับปัญหาต่างๆ และการตัดสินใจที่เด็ดขาดกว่าเพศหญิง ทั้งเพศชายจะไม่อดทนต่อภาวะเครียดนาน สอดคล้องกับการศึกษาของ อุษา น่วมเพชร (2554) พบว่าวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดและถูกควบคุมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความคิดที่ไม่หมกมุ่น ครุ่นคิดอยู่กับอารมณ์ตั้งเครียดนาน และพยายามหาวิธีการในการจัดการความเครียดของตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของจิรกุล ครอบสอน (2555) พบว่า พฤติกรรมการเผชิญความเครียดด้านการจัดการปัญหาที่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเลือกใช้มากที่สุด คือหากำลังใจและความช่วยเหลือจากครอบครัวและเพื่อน สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริมา บุญศิริ (2548) พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของเด็กและเยาวชน รวมถึงสัมพันธภาพระหว่างเยาวชนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา และสอดคล้องกับการศึกษาของอาภรณ์ อินทรสุขุม (2536) พบว่าเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ มีค่านิยมในการพัฒนาตนเองและสังคมสูง เพื่อชดเชยกับเวลาที่สูญเสียไปจากการถูกควบคุมตัว ซึ่งอาจส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งทางใจของกลุ่มที่ไม่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว แต่ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ ในขณะที่เดียวกันผลการทดสอบสมมติฐานนี้ ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของยุทธการ โสเมือง (2544) ทวีศักดิ์ สุชีโมกษ์ (2545) และธีรวัฒน์ พุทธาวัง (2552) ศึกษากลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง การปรับตัว และพฤติกรรมรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่มต่างส่งผลเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง มีการปรับตัวที่ดี และพฤติกรรมรับผิดชอบมากขึ้น หลังจากการทดลอง

สมมติฐานข้อที่ 3 เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว จะมีระดับความเข้มแข็งทางใจในระยะติดตามผลไม่แตกต่างจากหลังการทดลอง

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 พบว่า ระดับความเข้มแข็งทางใจของเด็กและเยาวชนหลังการร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การมีส่วนร่วมของครอบครัว 1 เดือน มีระดับความเข้มแข็งทางใจโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชน ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ถึงวิธีการสร้างความเข้มแข็งทางใจให้แก่เด็กและเยาวชน สอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (1999 อ้างใน Kathleen Masters, 2012) เกิดการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ (Role Function Mode) เช่น การทำบทบาทตามความคาดหวังของสังคม หรือการแสดงบทบาทตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เหมาะสม เพราะเด็กและเยาวชน ผู้ปกครองยังคงมีความรู้สึกรู้ว่าภาครัฐยังเข้ามามีส่วนในการติดตามพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพราะยังมีขั้นตอนในระหว่างการประชุมกันตัวที่ยังต้องดำเนินการกับเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง อยู่เป็นระยะไม่ว่าจะเป็นการรายงานตัวระหว่างประกันตัวกับศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปัตตานี การใช้มาตรการพิเศษแทนการพิพากษาเป็นต้น อย่างไรก็ตามทุกกระบวนการที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันและลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนสอดคล้องกับการศึกษาของกมลกาญจน์ ทิพพายุ (2551) ได้ศึกษาเยาวชนที่ไปดำเนินชีวิตในสังคมของตนเอง และติดตามภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน พบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมเยาวชนคือ ครอบครัว ตัวเยาวชนเอง กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ชุมชนสภาพแวดล้อม จะเห็นได้ว่าเยาวชนที่มีโอกาสได้กลับไปดำเนินชีวิตภายนอกในสังคมเดิม โดยทั้งผู้ปกครองและเยาวชนได้เรียนรู้บทเรียนจากสิ่งที่ผิดพลาดและนำมาปรับเปลี่ยนแก้ไขให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ย่อมทำให้เกิดผลดีต่อครอบครัวในด้านสัมพันธภาพ และทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชน ในขณะเดียวกันผลคะแนนจากแบบสอบถามเดียวกัน อาจจะทำให้เด็กและเยาวชนยังระลึกคำตอบได้จากความจำ ที่บุคคลจดจำหรือระลึกได้จากการกู้ข้อมูลกลับคืนมา (สุรพงษ์ ชูเดช, 2546) ทำให้ผลคะแนนหลังการติดตาม 1 เดือน มีคะแนนไม่แตกต่างจากหลังการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี และกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ประกันตัว มีระดับความเข้มแข็งทางใจไม่แตกต่างกัน เพราะต่างมีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางตรงและ

ทางอ้อม จึงควรส่งเสริมกิจกรรมที่มีส่วนร่วมระหว่างเด็กและเยาวชน ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองควรที่จะมีกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ประกกันตัวด้วยเช่นกัน

1.2 หากพบว่าเด็กและเยาวชนบางคน ที่ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี มีระดับความเข้มแข็งทางใจอยู่ในระดับน้อย ควรพิจารณาปัจจัยภายในแต่ละด้านประกอบด้วย และให้จัดกระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งทางใจให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นรายกรณีต่อไป

1.3 รูปแบบกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เช่น ผู้ดำเนินกิจกรรมสามารถสื่อสารเป็นภาษาท้องถิ่นได้ เป็นต้น

1.4 ควรมีกระบวนการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มกับผู้ปกครอง เพื่อใช้ในการอภิปรายเชิงลึกได้ ทั้งเป็นการเสริมความเข้มแข็งทางใจให้ผู้ปกครองจากการให้การปรึกษาหารือในปัญหาหรือการปรับวิธีการดูแลเด็กและเยาวชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งทางใจในเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี เช่น การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมต่างๆ ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนากิจกรรมอื่นที่ส่งเสริมปัจจัยลดการกระทำผิดซ้ำ เช่น การสำนึกตน การเสียสละ ความกล้าหาญในความถูกต้อง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
<http://www2.djop.moj.go.th/>
- กรณีภาพ บุญชู. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งทางใจของหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์
 ไม่พึงปรารถนาในจังหวัดนครปฐม.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- กรณีการ์ ผ่องโต และอรพรรณ ลือบุญวัชชัย. (2557). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
 ทางใจต่อความคิดฆ่าตัวตาย ในผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย. **วารสารการพยาบาลจิตเวชและ
 สุขภาพจิต**, 28(1), 130.
- กาญจน์สุนภัส บานทิพย์ และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการใช้แนวคิดเป้าหมายในชีวิตและ
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ของวัยรุ่นไทย.
วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์, 36(3), 124.
- การจำและการคิด. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2558, จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, คณะ
 ศึกษาศาสตร์. www.educ-bkkthon.com/blog/.../wp.../บทที่-8-การจำและการคิด.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. (2554). **หลักสูตรและคู่มือค่ายครอบครัว.**
 กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.
- การสนับสนุนทางสังคม. (2558, 17 เมษายน). ใน **วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.** สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน
 2558, จาก http://en.wikipedia.org/wiki/Social_support.
- เกวลี นาควิโรจน์, อทิตยา พรชัยเกตุ โอว ยอง, อัจฉราพร สีหรัญวงศ์ และประภา ยุทธไตร. (2555).
 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง รูปแบบการเลี้ยงดู และการปฏิบัติ
 ของเพื่อนกับพฤติกรรมรุนแรงของวัยรุ่น. **วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 บุรพา**, 20(3), 68-69.
- เกรียงไกร พัฒนกุลโกเมธ และทิติพงษ์ สุทธิรัตน์. (2553). **การเปิดรับสื่อ ความรู้ และพฤติกรรม
 การมีส่วนร่วม ในการรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.**
 (วิทยานิพนธ์เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน, วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร).
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดปัตตานี. (2556). **แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี
 พ.ศ. 2557-2560.** สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.klang.cgd.go.th/ptn/panpatna_jangwat57-60.pdf
- จักรภพ ธาตุสุวรรณ. (ม.ป.ป.). **สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสุขภาพ.** เอกสารประกอบ
 กระบวนการวิชาการวิเคราะห์ข้อมูลทางสุขภาพคณะพยาบาลศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2561, จาก http://intraserver.nurse.cmu.ac.th/mis/course/view_course.asp?DepartNo=567
- จิรกุล ครอบสอน. (2555). **ความเครียดและพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของวัยรุ่นในสถานพินิจ
 และคุ้มครองเด็กและเยาวชน.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

- จิราพร ชมพิกุล, ปราณี สุทธิสุคนธ์, เกรียงศักดิ์ ชื้อเลื่อม และดุชนิ ดำมี. (2552). **สัมพันธภาพในครอบครัวไทย**. นครปฐม : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เจนจิรา เจนจิตรวณิช. (2548). **รูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต 1 กรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2559). **การใช้ IBM SPSS Statistics เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉันทนา แรงสิงห์. (2554). **ศึกษาปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเชียงราย**. *สภากาพย์พยาบาล*, 26(2), 42-56.
- ชลนิทรา แสงบุราณ. (2551). **รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสาร เรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศ ของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- ชวันรัตน์ เสถียรกิตต์ธนา. (2556). **ผลของโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตแบบบูรณาการโดยครอบครัวมีส่วนร่วมต่อพลังต้านการเสพยาบ้าของผู้เสพยาบ้าที่ได้รับการบำบัดในระยะฟื้นฟูสภาพ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ชัยณรงค์ แก้วสุก. (2550). **ผลของการเรียนการสอนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบ ED³U ร่วมกับคอมพิวเตอร์สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ชุตินา ชุณหากัญจน์. (2550). **พฤติกรรมการเล่นแบบวัฒนธรรม ของวัยรุ่นไทยจากสื่อบันเทิงเกาหลี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ชวลีพร อร่ามเนตร. (2556). **ฮอริโมนสร้างสุข วัคซีนของครอบครัว**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จากคมชัดลึกออนไลน์ <http://www.matichon.co.th/>
- ไชยวัฒน์ นวลเจริญ. (2550). **ผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ด้วยหนังสือการ์ตูน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ชีริน ชุมวรรฐายี. (2557). **ประสิทธิผลของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางต่อการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- ณัฐวัฒน์ คุณนุช. (2557). **การประชุมเชิงปฏิบัติการ แปลงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2557-2564 สู่การปฏิบัติ [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]**. ข่าวประชาสัมพันธ์/กิจกรรมส่วนประเมิณผล สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2558, จาก http://www.hq.prd.go.th/plan/download/article/article_20140710131608.pdf
- ณัฐรัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (ม.ป.ป.). **ทฤษฎีอาชญาวิทยา**. สืบค้นจาก <http://www.law.stou.ac.th/กม.อาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง>

- ดวงพร หุตารมย์. (2550). การลดพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ของเยาวชน : กรณีศึกษาผู้ผ่านการอบรมจากศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กติดเกม สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ดิฐกานต์ บริบูรณ์ศิริรัฐสาร. (2553, 13 ตุลาคม). ใน SIRIRAJ E-PUBLIC LIBRARY. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2558, จาก <http://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/article/detail>.
- ทฤษฎีการดูแลของวัตสัน. (2554, 8 พฤษภาคม). ใน จุฬาวชิยานุกรม. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2558, จาก <http://www.chulapeda.chula.ac.th/index.php/ทฤษฎีการดูแลของวัตสัน>
- ทวีศักดิ์ สุชีโมกข์. (2545). ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2557). การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคและการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 25(2), 47-48.
- ธนวิษ วชิรโลหพันธ์. (2551). การเปรียบเทียบปรัชญาเชิงอารมณ์ตามแนวพระพุทธศาสนา ระหว่างการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการใช้กรณีตัวอย่าง ของผู้นำนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ธณีน กันทาแก้ว. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ และการเรียนแบบกำกับตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวิทยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ธาดา สืบหลินวงศ์, พรรณแข มไหสวริยะ และสุธี พานิชกุล. (2551). แนวทางจริยธรรม การทำวิจัยในคน ในประเทศไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรวัฒน์ พุทธาวัง. (2552). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- นงลักษณ์ ไหว้พรหม. (ม.ป.ป.). จิตวิทยาทั่วไป: อิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม การกำเนิดลักษณะแฝด. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2558, จาก <http://203.158.184.2/elearning/Psychology/unit207.htm>
- นภาพรณ อุทัยจรัสศรี. (2554). ความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัว สัมพันธ์ภาพกับผู้บังคับบัญชาและพฤติกรรมต่อต้านการปฏิบัติงาน : กรณีศึกษาพนักงานในโรงงานทำกรอบรูปเอกชนแห่งหนึ่ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- นภเกตน์ นิลธวัช. (2551). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร : พหุกรณีศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

- นวลชนิษฐ์ ลิขิตลือชา, อีรพร สติรอังกูร และทิพย์สุดา ลามภักดี. (2556). การพยาบาลผู้ป่วยที่บ้าน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปฏิพัทธ์ วงศ์อนุการ. (2551). การสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อในการควบคุมตนเอง และ ความเครียดในการทำงานของพนักงานสำนักงานประกันสังคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ปัทมา อนุมาศ. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการติดเกมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- ปัทมาภรณ์ สุขสมโสด. (2551). ละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเลียนแบบของเด็กวัยรุ่นตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ประวิษฐา ถาวร. (2551). ผลการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมบทเรียนภาษาอังกฤษ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน การคิดวิพากษ์วิจารณ์ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีรูปแบบการเรียนต่างกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ประเวท ต้นติพิวัฒนกุล. (2552). คู่มือการใช้ VCD สื่อการเรียนรู้ เดิมเพิ่มความเข้มแข็งทางใจ (ชุดที่1). ระยอง: บริษัท คิดดี มีดี จำกัด.
- ปรีทรศน์ แสงทองดี. (2550). ปัจจัยการควบคุมตนเอง และความผูกพันทางสังคมที่มีผลต่อการ กระทำผิดในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนชาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554). หยุดความก้าวร้าวในวัยรุ่น ก่อนไม่เหลือความเป็นคน. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2558, จาก <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx>
- พงษ์ศักดิ์ พึ่งแก้ว. (2554). ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความยืดหยุ่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- พรพรรณ มากบุญ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พัชรราวไล ควรเนตร. (2557). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจต่อความรู้สึก มีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พัฒนาการของมนุษย์ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558, จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, คณะศึกษาศาสตร์. <http://www.educ-bkkthon.com/blog/apsornsiri>
- พัฒนาการวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จากศูนย์รวมตำราเรียนรามคำแหงบนโลก อินเทอร์เน็ต. <http://www.e-book.ram.edu/e-book/p/PC422/>
- พันทิวา โรจนพานิช. (2552). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

- พาสนา นิยมบัตรเจริญ. (2551). ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, กรม. (2557). คู่มือการปฏิบัติงานการปฐมนิเทศผู้ปกครองสถานแรกรับเด็กและเยาวชน. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2558, จาก <http://www2.djop.moj.go.th/app/download/download.php>
- _____ (2557). คู่มือโปรแกรมบำบัดของสถานแรกรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- พิมพาภรณ์ กลั่นกลิ่น และจิตติมา สุขเลิศตระกูล. (2551). ทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.cmnb.org/cmnb/files/ann_01_28022008.pdf
- พริยา ยंत्रอด. (2558). ประสบการณ์ด้านจิตใจในการฟื้นฟูพลังของเยาวชนที่ไม่กระทำผิดซ้ำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์).
- พิรุณรัตน์ ตัญญูธิตินันท์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารในครอบครัวกับพฤติกรรมการมีวินัยของเด็กไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์).
- พิเชษฐ จันทร์เงินจบ, ชัยณรงค์ ไชยชนะ, ปรียากร นิ้มสกุล และสุมิตรา ยั่งวาสนาสุข. (2555). ปัญหาและความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดแบบควบคุมตัวไม่เข้มงวด ของสถานบำบัดรักษายาเสพติดในสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน.
- ภัควดี ปรีชาประพาฬวงศ์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง วิธีการเผชิญปัญหาและพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 3 จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ภัทรพมมนต์ อัสฎางคพิพัฒน์. (2550). พฤติกรรมเยาวชนต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในที่พักอาศัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ภิญญาพัชญ์ ปลายัดทอง. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- มนทิมาถ คำทิพย์. (2554). การศึกษาอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมเลียนแบบของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี).
- มนพัทธ์ อารัมภวิโรจน์, อนันต์ ไชยกุลวัฒนา, นิตยา สุวรรณเพชร และยมนา ชนะนิล. (2554). การปรับตัวและการสนับสนุนด้านสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี. *ศรีนครินทร์เวชสาร*, 26(3): 196-206
- มนัส วณิชชานนท์. (2550). ความอบอุ่นของครอบครัวไทย ความสุขที่ยั่งยืน. *เศรษฐกิจและสังคม*, 44(1), 26-27.

- มยุรี เนียมสุวรรณค์. (2550). **บุคลิกภาพของพิธีกรรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมกา
รเลียนแบบของวัยรุ่น.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล. ม.ป.ป.. **ตำราไทยเพื่อการ
สื่อสารธุรกิจ1.** สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก [http://www.kkw.rmutr.ac.th
/thai/e-learning/thailinfomation.php](http://www.kkw.rmutr.ac.th/thai/e-learning/thailinfomation.php)
- มานิตย์ หุยมวก. ม.ป.ป.. **ระบบประสาท.** เอกสารประกอบการสอนรายวิชากายวิภาคและสรีรวิทยา1,
ชลบุรี : สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชลบุรี. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558, จาก
<http://www.chonburi-ipe.ac.th/newipe/doc/หน่วย๖.pdf>
- มารศรี ภูพลพิศาล. (2553). **การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และ
ความร่วมมือของผู้ปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทยา
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, เซนต์หลุยส์).
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). **การสร้างเครื่องมือวิจัย.** สมุทรสาคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด
- ยุพา จิวพัฒนกุล, อุบลวรรณ เรือนทองดี, จุลจรรยา สิ้นศิริ, นงนุช เพ็ชรรุ่ง, ฐิติรัตน์ ทับแก้ว,
นพวรรณ ศรีดี และคณะ. (2555). **แนวทางการเสริมศักยภาพครอบครัวในตำบล
โคกคราม จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน.
ศูนย์วิจัยปัญหาสุราและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.**
- ยุทธการ ไสเมือง. (2544). **ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).**
- รักษ์สิริ แผงป้อง. (2554). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง
สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความ
บกพร่องทางการได้ยินระดับหูหนวก จากการสอนแบบ POSSE ร่วมกับสื่อวีดิทัศน์.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).**
- ระวีนันท์ รื่นพรต. (2552). **อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล ความหยุนตัว และการยึดติด
ความสมบูรณ์แบบที่มีต่อการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).**
- รักเอก วรรณพุกษ์. (2550). **วัยรุ่นกับการเปิดรับนิตยสารภาพยนตร์.** (วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- รุ่งตะวัน สังฆทิพย์. (2556). **การเปรียบเทียบทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความ
คงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนน้ำพอง
ศึกษา ที่ได้รับรูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดโมเมนต์ของ Bruner กับการสอนตามคู่มือครู.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).**
- เรวดี นามทองดี. (2554). **การคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).**

- เรื่องสิทธิ์ เนตรนวลใย, ชีรวัฒน์ นิจนตร, สธัญ ภู่งคง, สุธาสินี บุญญาพิทักษ์ และตรุณี ภู่อว. (2557). กระบวนการเข้าสู่การบำบัดรักษาเพื่อเลิกใช้ยาบ้า ด้วยความสมัครใจของเยาวชนไทย. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 19(2), 42.
- ลำเจียก กำธร, โสภิต สุวรรณเวลา, ประไพพิศ สิงหเสม และสร้อยสุวรรณ พลสังข์. (2555). ความผูกพันในครอบครัว ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และภาวะซึมเศร้า ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี**, 23(1), 20-24.
- วรรณณี แกมเกตุ. (2555). **วิธีวิทยาการการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณดาว ศูนย์กลาง. (2550). ผลของการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการโดยผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วรัญญูพร ปานเสน. (2550). ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความผูกพันใจต่อเป้าหมายและวิธีการสร้างอิทธิพลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของนักธุรกิจอิสระในธุรกิจขายตรงหลายชั้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- วัชรินทร์ กระแสสัตย์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างประเพณีครอบครัว ความผูกพันในครอบครัว กับความเข้มแข็งทางใจของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วราภรณ์ พยัตตพงษ์. (2546). การศึกษาบุคลิกภาพของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ภาค 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- วิภาวรรณ ลิขิตเลิศล้ำ. (2551). ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วิมลพรรณ อาภาเวท. (2550). การเปิดรับสื่อการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีต่อทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร).
- วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกแปลกแยกของวัยรุ่นไทย. **วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**, 20(3), 599 – 609.
- วีรยา สิงห์อาจ. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนตามคู่มือครู เรื่อง การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ศิรินันท์ เพียรโรจน์. (2553). สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในจังหวัดยะลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- ศลักษณา กิติทัศน์เศรณี, สุปาณี สนธิรัตน์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4. **รามาริบัติพยาบาลสาร**, 15(1), 42-43.
- ศุภชัย หาญธนาภิชาต. (2553). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทีมงานของพนักงาน บริษัท ไฟเซอร์ (ประเทศไทย) จำกัด.** (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ศุภกร ชินะเกตุ. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี.** (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ศุภย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ร่วมกับศูนย์ข่าวสารสันติภาพ มูลนิธิเพื่อการศึกษา ประชาธิปไตยและการพัฒนา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2557). **ขุมขุม ทักษะวัฒนธรรม : คู่มือการจัดกิจกรรม.**
- สถิตคดี. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2561, จากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน <http://www2.djop.moj.go.th/>
- สนธิยา บุญคุ้ม. (2550). **ผลการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ติดเชื่อเฮดส์ที่มีการสนับสนุนของครอบครัวแตกต่างกัน.** (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สมชาย รัตนทองคำ. (2556). **ทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษาที่นำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน.** [เว็บไซต์]. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.oknation.net/blog/Apinya0936/2013/12/24/entry-2>
- สมพร อินทร์แก้ว. (บรรณาธิการ). (2552). **เปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี RQ พลังสุขภาพจิต.** กรุงเทพฯ : ดินาตุ จำกัด.
- สมโภช รติโอหาร. (2555). **กระบวนการส่งเสริมความยืดหยุ่นทนทานของเด็กนักเรียนในชุมชนแออัดในเขตเมือง.** (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557): **ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ. ภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2557**, 11(3), 9-10.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม. (2557). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2555.** สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2558, จาก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/research/14/data_0236190914.pdf
- สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.ป.). **มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม.** สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://ilc.swu.ac.th/newweb/mod/page/view.php?id=71>
- สิริมา บุญศิริ (2548). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา.** (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

- สิริย์ลักษณ์ ไชยลังกา, สุระพรรณ พนมฤทธิ์, พร บุญมี, จรรยา แก้วใจบุญ และเฉลิมพรรณ เมฆลอย. (2552). **ความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา.** (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา, สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข)
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2554). **ต้นทุนชีวิตจุดเปลี่ยนสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล เจียฮิว.
- _____. (2554). **รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ : พัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเจียฮิว.
- สุภาวดี นวลมณี. (2560). **การพัฒนาเครื่องมือประเมินความเข้มแข็งทางใจในเด็ก Thai Resilience Scale for Children [สไลด์].** กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2546). **คู่มือการเรียนวิชา SSC 231 จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology).** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สุวรรณา ดวงสวัสดิ์. (2555). **การศึกษาผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สุวิณี ภารา. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแข็งแกร่งในชีวิตของวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สุวิมล ติรภานันท์. (2553). **สถิตินันพาราเมตริก.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวธาร์ โพธิ์กลัด. (2554). **ผลกระทบของการควบคุมตนเองกับการกระทำผิดซ้ำในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชายที่ถูกควบคุมตัวในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารวิจัยทรัพยากรมนุษย์, 6(1), 47.**
- เสาวลักษณ์ ภาราชาตรี. (2551). **ผลของโปรแกรมส่งเสริมความยืดหยุ่นทางอารมณ์ต่อความเครียดของนักเรียนที่เตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- อนันต์ มาลารัตน์, วิมลศรี อุทัยพัฒนาชีพ, ธัญชนก ชุมทอง, พิณญาติดา อภัยฤทธิ์, กำไลทิพย์ ระน้อย และสินีลักษณ์ จิรสัตย์สุนทร. (2556). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ. วิธีการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เล่มที่ 4.** กรุงเทพฯ : กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข.
- อนันต์ชัย เชื้อนธรรม. (2549). **วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนุพงศ์ จันทร์จุฬา, สุดใจ พันธุ์ภักดี, ลินี่ วงษ์โสพนากุล และนวลจันทร์ โอทอง. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัว และการกำกับตนเองเพื่อการเลิกยาเสพติดของผู้ป่วยยาเสพติด: กรณีศึกษาในศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคใต้. (ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา, กระทรวงสาธารณสุข)**

- อมรพันธุ์ เสรีมาศพันธุ์. (2555). **ระบบต่อมไร้ท่อ**. เอกสารประกอบการสอนวิชากายวิภาคศาสตร์, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2558, จาก <http://www.biochem.md.chula.ac.th/.../Morphology%20of%20endocrine%20glands>
- อรรถัย เลาลงกรณ์. (2550). **จิตวิทยาพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- อรรวรรณ กัลป์ปะ. (2549). **การปรับตัวของเยาวชนชายในสถานแรกรับเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- อังคณา เพชรภาพ. (2551). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- อังศิรินทร์ อินทรกำแหง. (2551). **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของคนไทย**. (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- อัญชลี พูลทาจกร. (2552). **การสนับสนุนทางสังคมของเด็กวัยรุ่นที่ติดเชื้อ เอชไอวี และได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสในจังหวัดเชียงใหม่**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- อัมพร เบญจพลพิทักษ์. (2547). **พัฒนาการวัยรุ่น. คู่มือความรู้สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นสำหรับผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสุขภาพจิต**. [เว็บไซต์]. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.klb.dmh.go.th/index>.
- อัลญาน์ สมุห์เสนีโต, กุศล สุนทรธาดา และกมลชนก ขำสุวรรณ. (2555). **อนามัยเจริญพันธุ์ของชาวไทยมุสลิมปัตตานี : ความแตกต่างที่อาจกลายเป็นชายขอบ. ประชากรและสังคม, 32(6), 192.**
- อาภรณ์ อินทรสุขุม. (2536). **การศึกษาสภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อค่านิยมในการพัฒนาตนเองและสังคมของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- อิงกญา โคตรนารา. (2553). **ผลของโปรแกรมเสริมสร้างปัจจัยปกป้องต่อความสามารถในการยับยั้งเพศวิถีพฤติกรรมของเยาวชนชาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์ และเรวดี สุวรรณนพแก้ว. (2556). **ประเมินสื่อเพื่อความเข้มแข็งทางใจของวัยรุ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและนครสวรรค์**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- อุษา น่วมเพชร. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ การครุ่นคิด แหล่งทักษะภายในตนเอง และปัญหาทางจิตเวชของวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- อุษา ภัตติศิริ. (ม.ป.ป.). **ปัญหาความรุนแรงและผลกระทบจากความรุนแรงในวัยรุ่น**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557, จาก http://trangis.com/kruuza/4_4.html

- Bandura, Albert. (1971). **Social Learning Theory**. Madison Avenue, NYC: General Learning Corporation.
- Bartol, Curt R. (2008, April). **Resilience and Antisocial Behavior**. Sage Publications, 81-92. Retrieved November 25, 2015, from http://www.sagepub.com/bartolcp3e/study/articles/Bartol_Journal.pdf
- Brooks, Jean E. (2005, October 21). **Strengthening Resilience in Children and Youths: Maximizing Opportunities through the Schools**. [Blog post]. Retrieved January 30, 2015, from <http://www.cs.oxfordjournals.org/content/28/2/69.short>
- Cobb, Sidney. (1976). Social Support as a Moderator of Life Stress. **Psychosomatic Medicine**, 38(5), 300.
- Gary, Johns. (1996). **Organizational Behaviour: Understanding and Managing Life at Work**. Harper Collins : Concordia University.
- Gibson, Mary and Rafter, Nicole Hahn. (2006). **Criminal Man: Cesare Lombroso**. Durham, NC: Duke University Press Books.
- Howard, Sue and Johnson, Bruce. (2000). Resilient and Non-Resilient Behaviour in Adolescents. In Adam Graycar (Ed.), **Australian Institute of Criminology**. Retrieved July 30, 2015, from <http://www.aic.gov.au/.../%7BD1855FB1-D00B-444D-B889-5922DE5696EE%7Dt183.pdf>
- Introduction to Resilience. (2012). In Best Start Resource Centre (Ed.), **Building Resilience in Young Children**. Retrieved November 30, 2015, from <http://www.beststart.org/resources/hlthy>
- Khosla, Meetu. (2006). Positive Affect and Coping with Stress. **Journal of the Indian Academy of Applied Psychology**. 32(3), 185-192.
- Knott, J. Eugene and Kriebe, George. (2003). Coping with Stress and Anxiety. Texas: Counseling & Mental Health Center The University of Texas at Austin.
- Kopko, Kimberly. (2007). Parenting Styles and Adolescents. **Cornell University**. Retrieved January 30, 2015, from <http://www.human.cornell.edu/.../Parenting-20Styles-20and-20Adolescents.pdf>
- Lombardi, Marilyn M. & Edited by Oblinger, Diana G. (2007). Authentic Learning for the 21st Century: An Overview. **Educause Learning Initiative**. Retrieved July 15, 2015, from <https://www.net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI3009.pdf>
- Macpherson, Alice. (2007). Cooperative Learning Structures and Activities. **Cooperative Learning Group Activities for College Courses**. Retrieved April 25, 2015, from http://www1.umn.edu/ohr/prod/groups/ohr/@pub/@ohr/.../ohr_89185.pdf

- Masters, Kathleen. (2012). **Nursing Theories: A Framework For Professional Practice**. Burlington, MA: Jones and Bartlett Learning.
- Michaelsen, Larry K. Fink, L. Dee. & Knight, Arletta. (1997). Criteria for Effective Group Assignments. **Designing Effective Group Activities: Lessons for Classroom Teaching and Faculty Development**. Retrieved April 30, 2015, from <http://www.ltrr.arizona.edu/fp/Designing-Effective-Group-Activities.pdf>
- Monteiro, Nicole M. Balogun, Shyngle K. & Oratile, Kutlo N. (2014). Managing stress: the influence of gender, age and emotion regulation on coping among university students in Botswana. **International Journal of Adolescence and Youth**. 19(2), 153-173.
- Murphey, David. Barry, Megan. and Vaughn, Brigitte. (2013). **Positive Mental Health: Resilience**. **Child Trends**. Retrieved November 30, 2015, from <http://www.childtrends.org/publications>
- Nazzaro, Ann Marie & Strazzabosco, Joyce (2009). **Techniques for Managing Group Dynamics**. Montreal, QC: World Federation of Hemophilia.
- Personality Types. (2005, September 29). Re: Sheldon identified three main somatotypes [Web blog message]. Retrieved July 15, 2015, from [http://www.wilderdom.com/personality/L6-1Personality Types.html](http://www.wilderdom.com/personality/L6-1Personality%20Types.html)
- Shannon Moodie & Manica Ramos. (2014). The Two-Generation Approach. **Culture Counts: Engaging Black and Latino Parents of Young Children in Family Support Programs**. Retrieved July 15, 2015, from <https://www.childtrends.org/wp.../2014>
- Wagner, A.L. (2010). Core Concepts of Jean Watson's Theory of Human Caring/Caring Science. **Watson Caring Science Institute**. Retrieved from watsoncaringscience.org
- Whitehead, John T. and Lab, Steven P. (2006). **Juvenile Justice: An Introduction**. United States of America: Anderson Publishing Retrieved January 30, 2015, from http://www.booksite.elsevier.com/samplechapters/9781455778928/Chapter_3.pdf